

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2

The Results of Learning Management on al-Hadith Subject Entitled Morals
and Ethics by Using Electronic Book for Intermediate
Islamic Studies Stage Students, Year 2

บุรฮัน หะยิมะเลห์¹
Burhan Hayimaleh¹

(Received: Nov 24, 2024; Revised: Dec 03, 2025; Accepted: Dec 15, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก จากกลุ่มประชากรนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง รวมทั้งหมด 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 81.36/82.59$ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษของนักเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียน ($\bar{X} = 32.84$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 25.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.81) หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัลหะดีษ

¹สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹Department of Teaching Islamic Education, Faculty of Education, Yala Rajabhat University (Corresponding author / Email: hayimalehbh@gmail.com)

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop and find the effectiveness of an electronic book on the al-Hadith subject entitled morals and ethics for intermediate Islamic studies stage students, year 2 according to standard criteria $E_1/E_2 = 80/80$, 2) to compare the learning achievement of students in al-Hadith subject before and after learning using an electronic book, and 3) to assess the students' satisfaction towards learning management on al-Hadith subject using an electronic book. The target group was 27 intermediate Islamic Studies Year 2 students at Salihyah School who studied in the first semester of the 2024 academic year. They were obtained through simple random sampling using the draw lots method from the population of intermediate Islamic Studies Year 2 students at Salihyah School in the first semester of the 2024 academic year. The instruments were used: 1) learning management plans on the al-Hadith subject entitled morals and ethics, 2) an electronic book on the al-Hadith subject, 3) pre-test and post-test learning achievement in the al-Hadith subject, and 4) a questionnaire on students' satisfaction towards learning management using an electronic book. The data was analyzed using mean, percentage, standard deviation, and t-test. The results showed that: 1) The effectiveness of an electronic book on the al-Hadith subject entitled morals and ethics for intermediate Islamic Studies stage students, year 2, reached the required standard with $E_1/E_2 = 81.36/82.59$, which was higher than the set criteria. 2) The comparison of the student's learning achievement on the al-Hadith subject using an electronic book after learning was higher than before learning at the statistically significant level of .01, and 3) The students' satisfaction towards learning management on the al-Hadith subject by using an electronic book was high with an overall average score of ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.81) or with a mean of 4.50 and a standard deviation of 0.81, respectively.

Keywords: *Morals and Ethics, Electronic Book, Learning Management, Al-Hadith*

บทนำ

การศึกษาอิสลามถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องยึดถือปฏิบัติตามคำสอนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมที่จะต้องศึกษาความรู้ศาสนาจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ เยาวชนมุสลิมทุกคนในประเทศไทยจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างเสมอภาค มีความรู้ ยึดมั่นศรัทธา และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมและจริยธรรม (อับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2552) การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีพื้นฐานความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัดและมีคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางอิสลาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด รายวิชาอัลหะดีษจึงเป็นรายวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้เรียนในการเข้าถึงแก่นแท้ของคุณธรรมและจริยธรรม การรักษาคุณธรรมและ

ศีลธรรมให้คงอยู่ในตัวของผู้เรียนต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังศรัทธาให้มั่นคง พร้อมทั้งพัฒนาด้านสติปัญญา และร่างกายให้สมบูรณ์

รายวิชาอัลหะดีษเป็นวิชาหนึ่งที่เน้นการท่องจำเป็นสำคัญ ประกอบกับมีศัพท์ภาษาอาหรับเป็นจำนวนมากที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย ทำให้เป็นการยากสำหรับผู้เรียนในการจดจำเนื้อหา นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนยังประสบปัญหาหลายประการได้แก่ ขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ขาดการนำสื่อและนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัยมาใช้ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจและรู้สึกเบื่อหน่ายต่อบทเรียน การนำสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนมาใช้ประกอบการสอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (อาหมัด มุดอ, 2558) และจากที่ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนโดยใช้แบบฝึกหัด ใบงาน และแบบทดสอบในรายวิชาอัลหะดีษพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและผู้เรียนไม่สามารถทำแบบฝึกหัด ทำใบงาน และทำข้อสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่เน้นเรียนในตำราเรียนเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในบทเรียน รู้สึกเบื่อหน่าย ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าซักถามในเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ และไม่มีส่วนร่วมในการถามตอบหรือขาดปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้เรียนยังขาดทักษะในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอาจส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาอัลหะดีษในระยะยาว

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนในหนังสือเรียนหรือตำราเรียนเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนบางส่วนไม่สามารถทำความเข้าใจบทเรียนและนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนถือเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอัลหะดีษ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีการจัดระบบการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี (จินตวิทย์ คล้ายสังข์, 2555) อธิบายว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเด่นที่สำคัญคือ มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและผู้เรียน ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนในแต่ละเรื่องตามความสนใจ โดยสามารถเลือกเรียนหัวข้อที่สำคัญข้อใดก่อนก็ได้และสามารถคลิกย้อนกลับทบทวนได้ตามความต้องการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังมีรูปแบบการเก็บข้อมูลที่อยู่ภายในโครงสร้างเดียวกันจากข้อมูลที่อ่านอยู่ สามารถเชื่อมโยงไปยังอีกที่หนึ่งได้ ทำให้ผู้อ่านพิจารณาเนื้อหาเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องโดยไม่หลุดจากประเด็นที่กำลังศึกษา ดังนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนสูงสุด

การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลิลา เกตุเฒ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Food and Drinks ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง Food and Drinks สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2552) กล่าวว่า หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์มีข้อดีคือ สามารถสอดแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกมาทางเครื่องพิมพ์ได้ ทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจและผู้ใช้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายมากยิ่งขึ้น อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ผู้เรียนสามารถเลือกหรือกำหนดการเรียนได้ตามเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวก ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ไม่มีในหนังสือธรรมดา ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ ลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย สนองความต้องการและความสามารถของบุคคล มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด จากปัญหาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอัลหะดีษมีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปสื่อมัลติมีเดีย มีลักษณะการนำเสนอเป็นรูปแบบคล้ายหนังสือ ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นตัวหนังสือสำหรับอ่าน โดยอาจมีเสียงอธิบายหรือเสียงอ่านข้อความ นอกจากนี้ยังอาจมีภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบของวิดีโอประกอบในหนังสือได้อีกด้วย

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551) ได้ให้ความหมายของ “อีบุ๊ก” (E-Book) หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะอยู่ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เหมือนหนังสือทั่วไปคือ มีปกหน้า-หลัง สารบัญ เนื้อหาภายในเล่ม และดัชนีเนื้อหาภายในเล่ม อาจแบ่งเป็นบทแต่ละบทอาจมีจำนวนหน้ามากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละหน้า สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือหรือเว็บไซต์ต่าง ๆ ตามที่ผู้อ่านต้องการ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้ใช้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถแทรกข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และแบบทดสอบ สามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกมาทางเครื่องพิมพ์ได้อีกด้วย และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลเนื้อหาให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป

จากการศึกษาความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สรุปได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือ หนังสือที่สร้างขึ้นในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถอ่านได้ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยตัวอักษร ภาพ และเสียง สามารถอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา ในระบบออนไลน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการไม่จำกัดเวลาและสถานที่

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

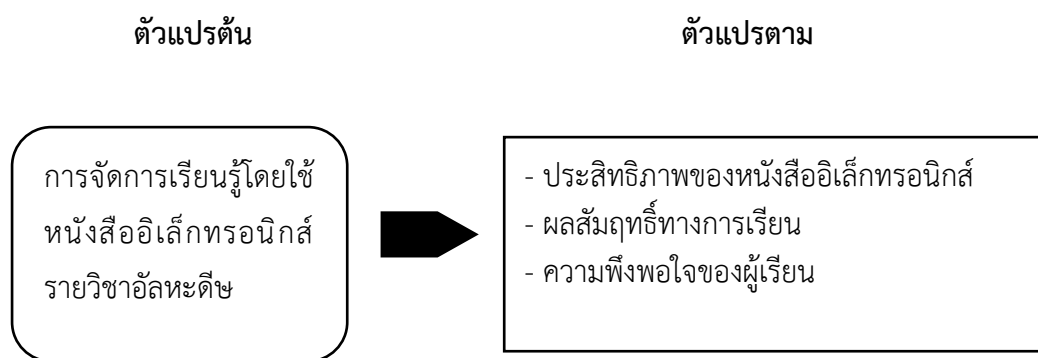
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่ใช้ความสามารถของไฮเปอร์เท็กซ์สนับสนุนการเรียนรู้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนทางไกล การเรียนที่ยืดหยุ่น สนับสนุนการเรียนรู้รายบุคคลและการเรียนแบบร่วมมือในการเรียนการสอนทางไกล โดยสามารถใช้สื่อเป็น “เครื่องช่วยสอน” (Instructional) ทั้งนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่ให้ความรู้ที่หนังสือธรรมดาไม่สามารถจะให้ได้ด้วยลักษณะรูปแบบและคุณสมบัติที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ น้าหนักเบา พกพาได้ สะดวก และใช้งานง่าย (Barker,1996)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาได้เร็วและดีขึ้น กล่าวคือ เป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อแบบต่าง ๆ มารวมอยู่ในสื่อตัวเดียว คือ สามารถแสดงข้อความ ภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตายตัว สามารถแก้ไขปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ โดยใช้ความสามารถของไฮเปอร์เท็กซ์ และถ้าหากว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะทำให้การกระจายสื่อทำได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางขึ้น สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถศึกษาได้ทุกที่ ทุกเวลา

สรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นอีกหนทางเลือกที่ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ใช้แก้ปัญหาหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน เป็นสื่อที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกประการหนึ่งการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสนองตอบต่อหลักสูตรที่ให้ครูผู้สอนใช้สื่อที่มีความหลากหลาย และเป็นสื่อด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การสร้างสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ลงทุนไม่มาก ทั้งยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเครื่องมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะ และกระบวนการ จะเห็นได้ว่าเมื่อนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนแล้วจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าครู อาจารย์ สถานศึกษาสามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ ในบริบทที่แตกต่างกัน ผู้สอนควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูจึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 2 โรงเรียนซอลิฮียะห์ จังหวัดปัตตานี ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง รวมทั้งหมด 100 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ จังหวัดปัตตานี ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 27 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีซเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 8 แผน ใช้เวลาเรียนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ รายละเอียดดังนี้

แผน	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่องความยำเกรง	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่องความฉลาด	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่องความซื่อสัตย์	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่องผู้ล้มละลาย	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	เรื่องใครคือมิตรแท้	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	เรื่องการลักเล็กขโมยน้อย	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	เรื่องการอิจฉาริษยา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	เรื่องการนินทา	2 ชั่วโมง
รวม		16 ชั่วโมง

2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรมระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีลักษณะเป็นบทเรียนประกอบด้วย ตัวบทหะดีษ ความหมายคำอธิบาย และสิ่งที่ได้รับจากหะดีษ สร้างด้วยโปรแกรม Heyzine ในแอปพลิเคชัน Canva มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีลักษณะแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงพบว่า มีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.40 และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 เท่ากับ 0.96

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อคำถาม มีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 27 คน โดยใช้เวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ทำการทดสอบก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม จำนวน 40 ข้อ

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อน-หลังในแต่ละแผน

3) เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทุกกิจกรรมแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

5) ตรวจสอบคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

2) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent t-test)

3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ สรุปตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1/E_2 = 80/80$ คือ มีประสิทธิภาพโดยรวม $E_1/E_2 = 81.36/82.59$ โดยค่า E_1 ผู้วิจัยวัดและประเมินผลจากคะแนนแบบทดสอบย่อยที่นักเรียนทำระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งหมด 8 หน่วยการเรียนรู้ และค่า E_2 ผู้วิจัยวัดและประเมินผลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนจากบทเรียนทั้งหมด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษ เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามตอนกลางศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1/E_2 = 80/80$

กลุ่มตัวอย่าง	กระบวนการเรียน			ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E_1	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E_2	
27	240	195.29	81.36	40	32.84	82.59	81.36/82.59

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 จำนวน 8 เรื่อง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.36/82.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การจัดการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	27	40	25.19	13.76	7.19**	.000
หลังเรียน	27	40	32.84	11.49		

** $p < .01$

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ย

ก่อนเรียนเท่ากับ 25.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.76 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.49 และผลการทดสอบโดยใช้สถิติ t-test เท่ากับ 7.19 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ	ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้ อยากเห็นในเนื้อหาที่เรียน	4.63	0.78	มากที่สุด
2	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนใน เนื้อหาอัลหะดีษได้	4.44	0.83	มาก
3	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา อัลหะดีษมากขึ้น	4.41	0.78	มาก
4	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ กับความรู้เดิมได้	4.37	0.95	มาก
5	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและ สะดวกขึ้น	4.67	0.61	มากที่สุด
6	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนสนุกและมีความสุขในการเรียน	4.74	0.58	มากที่สุด
7	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจกับ สาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น	4.56	0.83	มากที่สุด
8	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับเพื่อนได้	4.59	0.78	มากที่สุด
9	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา อัลหะดีษดียิ่งขึ้น	4.70	0.60	มากที่สุด
10	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ ง่าย	4.52	0.74	มากที่สุด
11	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความ คิดเห็นในเรื่องที่เรียนและฝึกให้คิดอย่างมีเหตุผล	4.37	0.82	มาก
12	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในผลงานของ ตัวเอง	4.52	0.74	มากที่สุด
13	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและกล้า แสดงออกมากยิ่งขึ้น	4.19	0.98	มาก
14	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ที่ได้ไป ใช้ในวิชาอื่น ๆ ได้	4.22	0.96	มาก
15	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไป ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้	4.50	0.93	มาก
เฉลี่ยโดยรวม		4.50	0.81	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อแรกคือ ผู้เรียนสนุกและมีความสุขในการเรียน ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาอัลหะดีษดียิ่งขึ้น และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกขึ้น ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.60 และ $\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.61 ตามลำดับ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.98)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.36/82.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นโดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและดึงดูดใจนักเรียน สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจกับเนื้อหาที่เรียนได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เกิดมโนภาพที่ดีที่ทำให้ผู้เรียนได้คิดและจินตนาการได้ ช่วยให้การเรียนมีความสนุกและสร้างความสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกระบวนการและขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแบบแผน สามารถแสดงทั้งภาพ เสียง และข้อความ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ นนตะแสน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 83.09/84.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของทักษพร แจ่มศรี และทัศนกร สมใจหวัง (2564) และทัศนกร สมใจหวัง (2559) ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า จากวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 7 แผน ตามรูปแบบการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ มีประสิทธิภาพ 89.00/84.79 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียนรู้จากสื่อที่ผู้เรียนให้ความสนใจ เพราะผู้วิจัยสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเรื่อง ๆ จำนวนทั้งหมด 8 เรื่อง สอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ และหลักคำสอน เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักวิชาการตามที่คุณเชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ศึกษาแนวคิดทฤษฎี มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความถูกต้องสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาติละห์ ลือแบบราเหิง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัลฮาดิธเรื่อง อุลูลัซมียฺ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฮาดิธโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทราพร เตชะวณิชย์

(2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง รัฐโบราณ ในดินแดนไทย เพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงมโนทัศน์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สามารถอธิบายได้จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้หลายประการ ทั้งนี้ ทฤษฎีสื่อประสมของ Mayer (Mayer, 2005) การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบมัลติมีเดีย เช่น ภาพ แผนภูมิ วิดีโอ และข้อความ สามารถกระตุ้นช่องทางการประมวลผลทั้งด้านภาพและเสียง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกตามหลักการ Dual Coding ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำสาระได้ดีขึ้นมากกว่าการใช้สื่อข้อความเพียงอย่างเดียว ในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ของ Gardner (1983) ซึ่งผู้เรียนมีความถนัดหลากหลาย E-book จึงตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนที่ถนัดด้านภาษา ด้านภาพเชิงมิติ หรือด้านตรรกะ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น อีกทั้งจากกรอบแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ผ่านการสำรวจและปฏิสัมพันธ์กับสื่อ (Bruner, 1966; Vygotsky, 1978) การที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลิงก์เชื่อมโยงข้อมูลเพิ่มเติม แบบฝึกโต้ตอบ และเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนสืบค้นด้วยตนเอง จึงช่วยเสริมกระบวนการสร้างความรู้และการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้รูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ช่วยขยายโอกาสในการทบทวนเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Mobile Learning และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (Sharpley, 2013)

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกและมีความสุขในการเรียน โดยสามารถแทรกทั้งภาพ เสียงประกอบ และวิดีโอ ที่มีเนื้อหาชวนติดตาม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวอยากเรียน สามารถเรียนรู้หน่วยเดิมได้หากยังมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียน อีกทั้งการเรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังทำให้เกิดความสนุกสนานและมีความสะดวกรวดเร็ว สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียนอีกด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับกิลดา เกตุเอม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Food and Drinks ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของฮาสะนะ เสนะนา (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์เรื่อง นักปราชญ์มุสลิม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลหะดีษเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.36/82.59
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลหะดีษของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง คุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ ครูควรตรวจสอบระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมและเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับการใช้โปรแกรมให้ครบถ้วน

1.2 การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนั้นผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในรายวิชาอัลหะดีษได้

1.3 กิจกรรมควรปรึกษาโปรแกรมอื่นที่สามารถใช้ร่วมกันเพื่อใช้ในการสร้างองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนา รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในระดับชั้นอื่น ๆ และรายวิชาอื่น ๆ โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาและวิธีการนำเสนอให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนในระดับนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้เรียน

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบอินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น

2.3 ควรมีการพัฒนาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เช่น การปฏิบัติตามหลักคำสอนอย่างเคร่งครัด หรือการเลี่ยงจากการปฏิบัติในสิ่งที่อิสลามสั่งห้าม เช่น การลักขโมย การนินทาว่าร้าย เป็นต้น

2.5 ควรมีการศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงฉบับภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 (ฉบับปรับปรุง 2555)*. กระทรวงศึกษาธิการ.

- จินตวิรัช คล้ายสังข์. (2555). *Desktop Publishing สู่ E-Book เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล*. วีพรีนธ์.
- ทักษพร แจ่มศรี. ทศนกร สมใจหวัง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่องชนิดของคำตามรูปแบบการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ร่วมกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 16(2), 103-116.
- ทศนกร สมใจหวัง. (2559). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(3), 177-190.
- ธนภรณ์ นนตะแสน. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(24), 125-134.
- ภัทรพร เทชวานิชย์. (2562). ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง รัฐโบราณ ในดินแดนไทย เพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงมนทัศน์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(4), 673-685.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2552). *E-Book หนังสือพูดได้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฐานบุ๊คส์.
- ลิลดา เกตุเฒ. (2555). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Food and Drink ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนวัดนาขวาง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal: กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 287-295.
- อาติละห์ ลือแบบราเหิง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัตตาริค เรื่อง อุลูลอ์หมีย โดยใชหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *มนารอ: วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย*, 2(1), 41-54.
- อาหมัด มุดอ. (2558). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านจริยธรรมสาระอัลหะดีษ โดยใชหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 4. *มนารอ: วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย*, 3(1), 29-40.
- อิบรอฮีม ณรงค์รัชชาเขต. (2552). *ประวัติการศึกษาอิสลาม*. หาดใหญ่กราฟฟิก.
- ฮาสะนะ เสนะสนา. (2566). ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 1. *มนารอ: วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย*, 4(2), 37-50.

เอกสารอ้างอิงฉบับภาษาต่างประเทศ

- Barker, P. (1996). *Psychotherapeutic metaphors: A guide to theory and practice*. Routledge
- Bruner, J. S. (1966). *Toward a theory of instruction*. Harvard University Press.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. UK: Basic Books.
- Mayer, R. E. (2005). *The Cambridge handbook of multimedia learning*. Cambridge University Press.
- Sharpley, M. (2013). Mobile learning: Research, practice and challenges. *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 5(1), 4-18.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*.
Harvard University Press.